

Sygn. akt *X Kz 1627/17*

POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, X Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Radomińska

Protokolant: prot. sądowy Anna Laskowska

przy udziale Prokuratora: Tomasza Rybaka

po rozpoznaniu w sprawie o czyn z art. 231 § 1 i 2 k.k.

zażalenia radcy prawnego

na postanowienie Sądu Rejonowego dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie z dnia 17 listopada 2017 r., sygn. akt II Kp 2839/17

w przedmiocie zwolnienia z tajemnicy radcy prawnego

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanawia:

uwzględnić zażalenie i zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że odmówić zwolnienia z tajemnicy zawodowej radcy prawnego W. P..

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 listopada 2017 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie, na wniosek prokuratora, zwolnił z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej radcę prawnego W. P. na okoliczność jego wiedzy odnośnie przebiegu postępowania dekretoowego dotyczącego nieruchomości położonej pod przedwojennym adresem ul. (...) w W..

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył radca prawny W. P., zarzucając zaskarżonemu postanowieniu naruszenie:

1. art. 180 § 2 k.p.k. w związku z art. 3 ust. 3 i ust. 5 ustawy z dnia z 6 lipca 1982r. o radcach prawnych, które stanowią o obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej przez radcę prawnego, mającą wpływ na treść zaskarżonego postanowienia poprzez brak rozważenia i oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie w świetle przesłanek zwolnienia radcy prawnego z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej oraz braku dokładnego wskazania okoliczności, na jakie miałyby zeznawać w charakterze świadka r.pr. W. P.,

2. art. 7 k.p.k. poprzez wybiórczą ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego skutkującą wadliwym ustaleniem, że przeprowadzenie dowodu z zeznań radcy prawnego W. P. co do przebiegu postępowania dekretoowego, jako okoliczności objętej tajemnicą radcowską, jest niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości oraz że okoliczność ta nie może być ustalona na podstawie innego dowodu, co miało decydujący wpływ na treść orzeczenia,

- w sytuacji, gdy Sąd Rejonowy nie wskazał żadnych okoliczności sprawy przemawiających za przyjęciem, że niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości jest zwolnienie radcy prawnego W. P. z zachowania tajemnicy radcowskiej ani nie wykazał, że przebieg postępowania dekretoowego nie może zostać ustalony w oparciu o dowody z dokumentów, zgromadzonych w toku postępowania administracyjnego w trybie art. 7 dekretu z dnia 26 października 1945r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy (Dz.U. Nr 50, poz. 279 ze zm.), które z istoty

swojej jest pisemne (art. 14 § 1 K.p.a.) lub w oparciu o zeznania świadków: 1) w osobach urzędników Wydziału Spraw Dekretowych i Związków (...) W., którzy prowadzili przedmiotowe postępowanie oraz parafowali projekty decyzji administracyjnych; ich personalia widnieją na pismach urzędowych i dokumentach zgromadzonych w sprawie dekretowej; 2) osoby, która podpisała decyzję zwrotową z upoważnienia Prezydenta (...) W.; 3) ewentualnie członków i pracowników SKO w W., którzy rozpoznawali odwołania od decyzji dekretowych wydanych w sprawie przez Prezydenta (...) W. oraz zażalenia na bezczynność Prezydenta (...) W. w przedmiotowym postępowaniu dekretowym.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca wniósł o uwzględnienie zażalenia i zmianę zaskarżonego postanowienia i orzeczenie o odmowie uchylecia tajemnicy zawodowej radcy prawnego - W. P..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie radcy prawnego zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, iż zgodnie z treścią art. 180 § 2 k.p.k., dopuszczalne jest zwolnienie z tajemnicy adwokata lub radcy prawnego tylko wówczas, gdy jest to niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości a okoliczność nie może zostać ustalona na podstawie innego dowodu.

Rację ma skarżący, iż doniosłość społeczna m.in. zawodu radcy prawnego sprawia, że decyzja o zwolnieniu z tajemnicy zawodowej nie może być traktowana jedynie jako formalność.

Zasadnie wskazuje skarżący, że tajemnica radcowska stanowi bowiem gwarancję właściwego wykonania tego zawodu, a udzielanie pomocy prawnej przez radców prawnych jest istotnym czynnikiem zapewniającym prawidłowość procesu stanowienia prawa, a w szczególności współokreśla prawidłowe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości. Należy zatem starannie dokładnie przeanalizować okoliczności sprawy i podejmować decyzję o zwolnieniu z obowiązku zachowania tajemnicy tylko wtedy, gdy ujawnienie okoliczności objętych tą tajemnicą jest rzeczywiście konieczne dla zapewnienia prawidłowego orzekania, gdyż brak jest w tym przedmiocie innych wystarczających dowodów.

Przesłanka „niemożności ustalenia okoliczności na podstawie innego dowodu”, opisana w art. 180 § 2 k.p.k. wskazuje, iż w grę wchodzi obiektywna niemożność, co oznacza faktyczne nieistnienie takiego źródła dowodowego, które mogłoby dostarczyć informacji na dany temat.

Tymczasem analiza akt postępowania przygotowawczego prowadzi do jednoznacznego wniosku, że Sąd Rejonowy podjął, co najmniej przedwczesną decyzję w tym przedmiocie. Sąd I instancji w uzasadnieniu orzeczenia zaniechał podania w sposób szczegółowy powodów przemawiających za zwolnieniem radcy prawnego z zachowania tajemnicy zawodowej. Ponadto zakres zwolnienia radcy prawnego z zachowania ww. tajemnicy jest sformułowany w sposób ogólnikowy i jest bardzo szeroki.

Skorzystanie z tej instytucji powinno być poprzedzone wnikliwą analizą całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału i powinno polegać na wykazaniu w pisemnych motywach postanowienia, dlaczego w ocenie Sądu brak jest możliwości ustalenia wskazanych we wniosku prokuratora okoliczności w inny sposób. Nadto, koniecznym jest przedstawienie, iż jest to niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości.

Zauważyć zaś należy, iż prokurator we wniosku jak i Sąd Rejonowy w postanowieniu nie przedstawili ww. analizy i ograniczyli się jedynie do stwierdzenia, że przesłanki przemawiające za zwolnieniem radcy prawnego z zachowania tajemnicy radcowskiej zachodzą.

Sąd Rejonowy w treści postanowienia nie wykazał też, że przebieg postępowania dekretowego dotyczącego ww. nieruchomości nie może być ustalony na podstawie innych dowodów, które są w fazie gromadzenia. W aktach sprawy znajduje się zaś szereg dokumentów oraz protokoły zeznań świadków, które mogą prowadzić do ustalenia stanu faktycznego.

Wskazać też należy, na lakoniczność uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, nieprzekonywującego co do prezentowanych racji.

Mając na uwadze charakter wykonywanego zawodu przez radcę prawnego, stwierdzić należy, iż podejmowanie decyzji w przedmiocie zwolnienia z tajemnicy zawodowej tej grupy świadków, powinno należeć do rzadkości i być wykorzystywane jedynie w sytuacjach, w których narażenie gwarancji wzajemnego zaufania i swobodnego wykonywania w/w zawodu jest w pełni uzasadnione. Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia nie wykazał, że w realiach niniejszej sprawy takie okoliczności zachodzą.

Na marginesie zaś zauważyć należy, iż zgodnie z art. 3 ust 3 ustawy z dnia 06 lipca 1982 r. o radcach prawnych- radca prawny jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystko, o czym dowiedział się w związku z udzieleniem pomocy prawnej. Z kolei w myśl art. 4 ww. ustawy wykonywanie zawodu radcy prawnego polega na świadczeniu pomocy prawnej.

Wobec powyższego nie ma wątpliwości, iż W. P. będąc zatrudnionym jako radca prawny wykonywał swoje obowiązki świadcząc pomoc prawną. Tym samym na mocy art. 3 ust 5 ww. ustawy nie może być zwolniony z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej co do faktów, o których dowiedział się udzielając pomocy prawnej lub prowadząc sprawę.

Zauważyć też należy, iż Sąd Rejonowy nie odniósł się do wniosku prokuratora z zakresie zwolnienia radcy prawnego z obowiązku zachowania tajemnicy co do okoliczności dotyczącej ogólnego sposobu procedowania spraw w Biurze (...) W., w tym rozstrzygania powstałych wątpliwości odnośnie wielości złożonych w sprawach wniosków dekretowych oraz ich nieterminowości. W tym zakresie, w ocenie sądu odwoławczego, okoliczności te nie wchodzą w zakres tajemnicy zawodowej, a zatem W. P. mógł zostać przesłuchany w charakterze świadka w zakresie wiedzy ogólnej, znanej także innym pracownikom, bez konieczności zwalniania go z zachowania tajemnicy radcowskiej.

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w sentencji postanowienia.